

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการบัญชี
ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

**The Study of Factors Impacting Effectiveness in Management for Learning and Teaching
in Accounting Program to be in Line with Social Requirement**

รัตนา วงศ์ศรีมติเดือน*

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้ คือ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคำตอบ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาหลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ทั้งนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่า มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนภาพรวมในระดับมาก ในด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์ประจำ การจัดการเรียนการสอนและการวัดผล การจัดบรรยากาศห้องเรียนที่เหมาะสม การช่วยพัฒนาความรู้ในสาขาวิชาชีพแก่ผู้เรียนของหลักสูตร และการให้บริการของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งความสามารถที่เพียงพอและความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ของเพื่อนนักศึกษา

ความคาดหวังของผู้บริหารองค์กรที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางการบัญชี พบว่า มีระดับความคาดหวังมากที่สุดในด้านลักษณะส่วนบุคคล รองลงไปที่การนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ การมีความรู้ตามเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในหลักสูตร และการมีความรู้ความสามารถทั่วไป เรียงตามลำดับ โดยมีระดับความคาดหวังในภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก และความคาดหวังที่มีต่อด้านสถาบันที่สำเร็จการศึกษา มีความคาดหวังต่ำที่สุดในระดับปานกลาง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการบัญชีให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ได้แก่ ปัจจัยที่หลักสูตรการบัญชีสามารถจัดการเรียนการสอนได้บรรลุความคาดหวังของผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิต ขณะเดียวกันความพึงพอใจของผู้เรียนและบัณฑิตก็ได้รับการตอบสนอง ซึ่งปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล อันประกอบด้วย การผลิตบัณฑิตให้มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ การยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ และคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทั้งด้านบัญชีที่รับผิดชอบและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านการนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ให้เป็น การมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาด้านการบัญชีการเงินและการรายงาน

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
email: rattan_won@hotmail.com

ทางการเงิน รวมทั้งสามารถตรวจสอบและการป้องกันการทุจริตได้ โดยหลักสูตรการบัญชี ต้องให้ความสำคัญตั้งแต่การบริหารจัดการการเรียนการสอน การวัดผลและการดำเนินงานของหลักสูตร การพัฒนาศักยภาพคณาจารย์ รวมทั้งตัวหลักสูตร ให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามความต้องการและความคาดหวังดังกล่าวมาแล้ว

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรการบัญชี ความต้องการของสังคม

Abstract

The purposes of this research were to study the factors effects the teaching and learning management in concern with the social requirement. Guidelines using by quantitative research method to collect data were questionnaires.

Research findings showed that the satisfactions of students and alumni majored in Accounting, Faculty of Management Science, SuanDusitRajabhat University were the knowledge and skills of the instructors, the appropriate classroom atmosphere, the professional development of students, the service skills of program staffs and the computer skills of co-students respectively.

Personality, applied knowledge, competency in accounting and general knowledge was expected from the executive of any workplaces respectively. Therefore, the average level of expectations was high. However, the names of the institutes were not concern. Thus, the expectations were low.

The study showed that the related factors toward the teaching and learning were Accounting Program could generalize graduates knowledge for the work places. While the satisfactions of students and graduates were agreed. The important aspects are personalities which consist of the responsibility, honest and ethic, career development, applied knowledge including be aware of misappropriation. Therefore, Accounting Program had to involve teaching and learning management, teaching and learning evaluation, instructors improvement including the curriculum in order to increase students' abilities to be in line with social requirement

Key Words: Effectiveness, Management for Learning and Teaching, Accounting Program, Social Requirement

บทนำ

การจัดการศึกษา ที่มุ่งไปสู่เป้าหมายอันสูงสุด (Ultimate Goals) คือ “ผู้เรียนมีคุณภาพ” และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยผลผลิตของการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์ที่ได้ คือ การมีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพที่พึงประสงค์ (ปรัชญา เวสารัชช์, 2546) แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2555-2558) ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการไว้ว่า จัดการศึกษาโดย “ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง” มุ่งกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั้งภาคเมืองและภาคชนบท

พร้อมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน การศึกษาจะนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ประชาชนที่เข้มแข็ง และมีความรู้คือทุนที่มีพลังในการต่อสู้กับความยากจน และมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษา 7 ยุทธศาสตร์ หนึ่งในนั้น คือ การสนับสนุนการพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติโดยมีชุดโครงการสำคัญ (Flagship) คือ พัฒนามหาวิทยาลัยให้ มุ่งผลิตนักศึกษาสู่การเป็นพลเมืองโลกที่ทันสมัย มีทักษะหลากหลาย สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ สร้างเครือข่ายของ นักศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสให้มีคุณภาพระดับโลก และสนับสนุนการวิจัยทางการศึกษา (สำนักงานการอุดมศึกษา, 2555)

เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันของการศึกษาไทยกลับพบว่า ยังประสบปัญหาอยู่หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพ ของผู้สอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน หรือสื่อและอุปกรณ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ดังที่ ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2543) ได้กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยในปัจจุบันยังมีข้ออ่อนด้อยในการจัดการเรียนการสอนอยู่ หลายประการด้วยกัน ปัญหาใหญ่ตั้งอยู่บนแนวคิดหลักที่ถือว่า สังคมไทยเป็นสังคมของผู้บริโภค (Consumer society) ไม่ใช่สังคมของผู้สร้าง (Productivity society) จึงทำให้ต้องรับเอาสิ่งต่างๆ ของต่างประเทศอยู่ตลอดเวลา ลักษณะเช่นนี้ สะท้อนให้เห็นชัดเจนในระบบการศึกษา .. การที่ผู้เรียนยังมีลักษณะเป็นผู้บริโภค คือ คอยรับความรู้จากผู้สอนเป็นสำคัญ และคิดตามอย่างคนอื่นมากกว่าคิดด้วยตัวเอง การสร้างผลงาน สร้างความรู้ขึ้นใหม่ด้วยตัวเองในลักษณะของการสร้างสรรค์ ยังมีไม่ชัดเจนมากนัก” สอดคล้องกับความเห็นของรินา ปิตาสัย และปรานี กาญจนเกตุ (2548, หน้า 5) ที่กล่าวว่า “จากพัฒนาการของระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เชิงทฤษฎี เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้เมื่อก้าวสู่โลกของ การทำงาน ทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัวในการทำงานของบัณฑิต และปัญหาเรื่องความสามารถที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ความ คาดหวังของธุรกิจ เนื่องจากในโลกธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง ประกอบกับความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีที่ทำให้ภาคธุรกิจ ต้องปรับตัว เปลี่ยนแปลงสูง จึงทำให้ความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถสูงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้ช่องว่าง ระหว่างสถาบันการศึกษา ผู้ทำหน้าที่ผลิตคนทำงานและมีการปรับตัวด้านการเรียนการสอนระดับต่ำกว่าภาคธุรกิจ ไม่สามารถผลิตบุคลากรที่มีความสามารถตรงตามความต้องการของธุรกิจได้”

ด้วยเหตุดังกล่าว หลักสูตรการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในฐานะผู้มีบทบาทในการพัฒนาและบริหาร หลักสูตร จึงเห็นความสำคัญในการแสวงหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการ ของสังคมได้อย่างเหมาะสม กอปรกับวิชาชีพบัญชีเป็นหนึ่งในแปดกลุ่มอาชีพที่เปิดเสรีภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asian Economy Community: AEC) ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งหมายถึงการที่นักบัญชีของไทยต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพให้ พร้อมต่อการทำงานทั้งในสถานประกอบการของไทยและการแสวงหาโอกาสก้าวสู่ตลาดแรงงานในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน รวมทั้งการรักษาพื้นที่การทำงานในประเทศที่อาจถูกแรงงานที่มีความรู้ความสามารถมากกว่าในวิชาชีพเดียวกัน เข้ามาแย่งงานในประเทศไทยได้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนใน หลักสูตรการบัญชีให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยทำการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและ ศิษย์เก่าต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และ ศึกษาความคาดหวังของผู้บริหารองค์กรที่มีต่อผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านบัญชีโดยตรงในระดับปริญญาตรีบัญชีจาก ทุกสถาบันการศึกษา

วัตถุประสงค์การศึกษา

การศึกษานี้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าระดับปริญญาตรีทางการบัญชีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้บริหารองค์กรที่มีต่อผู้ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางบัญชีของทุกสถาบัน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร การบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การศึกษานี้ได้กำหนดขนาดตัวอย่างที่จะทำการศึกษาจากสูตร: (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2549)

$$n = 1/(4e^2/Z^2)$$

โดยที่ n = ขนาดตัวอย่าง

e = ค่าคลาดเคลื่อน กำหนดที่ไม่เกิน 5%

Z = ค่าที่ได้จากตารางสถิติ กำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% มีค่าเท่ากับ 1.96

แทนค่า

$$n = 1/[4*(0.05)^2/(1.96)^2]$$

$$\approx 384 \text{ ตัวอย่าง}$$

ผู้วิจัยได้ปรับเพิ่มตัวอย่างเป็น จำนวน 400 ราย เพื่อความสะดวกในการคำนวณผล โดยแบ่งเป็นนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าอย่างละ 200 ราย โดยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และการส่งทางระบบอินเทอร์เน็ตสำหรับศิษย์เก่าพร้อมโทรศัพท์ติดตามผล โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้นจำนวน 400 ราย ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้นจำนวน 220 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.0 จากแบบสอบถามที่จัดส่งทั้งหมด คัดให้เหลือส่วนที่สมบูรณ์จำนวน 200 ราย สำหรับนักศึกษาปัจจุบันได้ใช้วิธีเก็บข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ซึ่งได้ผ่านการเรียนการสอนที่จัดโดยหลักสูตรการบัญชี มาระยะหนึ่งแล้ว โดยเก็บข้อมูลชั้นปีละ 100 ราย รวมทั้งสิ้น 200 ราย โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

สำหรับการศึกษาความคาดหวังของผู้บริหารที่มีต่อผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านบัญชีโดยตรงในระดับปริญญาตรีบัญชีจากทุกสถาบันการศึกษา ได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์จำนวน 500 ชุด ได้รับคืนจำนวน 185 ชุด คิดเป็นร้อยละ 37 คัดให้เหลือส่วนที่สมบูรณ์จำนวน 140 ชุด

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามอย่างมีโครงสร้าง (structured questionnaires) เกี่ยวกับความพึงพอใจและความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนด้านบัญชี โดยพัฒนาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งแบบสอบถามทั้งหมดมีมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) วัดความคิดเห็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด (ระดับ 5) มาก (ระดับ 4)

ปานกลาง (ระดับ 3) น้อย (ระดับ 2) น้อยที่สุด (ระดับ 1) และได้ นำแบบสอบถามที่พัฒนาได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาไปทดสอบกับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่จะทำการศึกษ จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่า Cronbach's Alpha ได้ค่าของนักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า และผู้บริหาร เท่ากับ 0.931 และ 0.954 และ 0.941 ตามลำดับ หลังจากนั้นจึงจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test, ANOVA และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้ Scheffé's

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม จะศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการบัญชีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และความคาดหวังของผู้บริหารที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาด้านบัญชีโดยตรง ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการบัญชีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจภาพรวมต่อการจัดการเรียนการสอนแยกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรในภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุด ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ หลักสูตรช่วยพัฒนาความรู้ในสาขาวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.96$) ความพึงพอใจรองลงมา ได้แก่ จำนวนหน่วยกิตตามหลักสูตร ($\bar{x} = 3.93$) และหลักสูตรช่วยพัฒนาทักษะ/ความชำนาญสาขาวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.90$) ตามลำดับ

1.2 ด้านบุคลากรในภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุดซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ คณาจารย์ประจำมีความรู้ความสามารถ ($\bar{x} = 3.94$) ความพึงพอใจรองลงมา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรให้บริการอย่างเต็มใจและพร้อมช่วยเหลือ ($\bar{x} = 3.79$) และเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรมีความรู้เพียงพอที่จะให้บริการ ($\bar{x} = 3.75$) ตามลำดับ

1.3 ด้านการเรียนการสอน การวัดผลและการดำเนินงานของหลักสูตรในภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุด ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ แสงสว่างในห้องเรียนเพียงพอ ($\bar{x} = 4.01$) ความพึงพอใจรองลงมาได้แก่ การส่งเสริมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{x} = 3.98$) และเกณฑ์วัดผลชัดเจน ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของรายวิชา ($\bar{x} = 3.95$) ตามลำดับ

1.4 ด้านความสามารถกลุ่มผู้เรียนในภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุด ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ ความรู้ ด้านคอมพิวเตอร์ และ IT ของเพื่อนนักศึกษา ($\bar{x} = 3.73$) ความพึงพอใจรองลงมาได้แก่ ความสามารถทำงานเป็นทีมของเพื่อนนักศึกษา ($\bar{x} = 3.73$) และ ความรู้ความสามารถเพียงพอสำหรับศึกษาในหลักสูตรของเพื่อนนักศึกษา ($\bar{x} = 3.71$) ตามลำดับ

ผลจากการศึกษาในภาพรวม สรุปได้ว่า นักศึกษาปัจจุบัน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจสูงที่สุดในด้านการเรียน การสอน การวัดผลและการดำเนินงานของหลักสูตรที่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) มีความพึงพอใจรองลงมา ในด้านบุคลากรที่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) และในด้านหลักสูตรที่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปความพึงพอใจด้านต่างๆ ของนักศึกษาปัจจุบันสาขาการบัญชี ชั้นปีที่ 3 - 4

สรุปความพึงพอใจด้านต่างๆ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	อันดับที่
1. ด้านหลักสูตร	3.68	.401	มาก	3
2. ด้านบุคลากร	3.70	.456	มาก	2
3. ด้านการเรียน การสอน การวัดผลและการดำเนินงานของหลักสูตร	3.71	.443	มาก	1
4. ด้านความสามารถกลุ่มผู้เรียน	3.57	.534	มาก	4
เฉลี่ยรวม	3.68	.385	มาก	

2. ความพึงพอใจของศิษย์เก่าต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการบัญชีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจภาพรวมต่อการจัดการเรียนการสอนแยกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตรในภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุดซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ หลักสูตรช่วยพัฒนาความรู้ในสาขาวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.92$) ความพึงพอใจรองลงมา ได้แก่ หลักสูตรช่วยพัฒนาทักษะ/ความชำนาญสาขาวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.88$) และเนื้อหา รายวิชาทันสมัย เป็นประโยชน์ต่อการทำงานในสาขาวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.84$) ตามลำดับ

2.2 ด้านบุคลากรในภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุด ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ คณาจารย์ประจำมีความรู้ความสามารถ ($\bar{x} = 4.07$) ความพึงพอใจรองลงมา ได้แก่ คณาจารย์พิเศษที่เข้ามาร่วมสอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{x} = 3.90$) และ คณาจารย์กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.87$) ตามลำดับ

2.3 ด้านการเรียน การสอน การวัดผลและการดำเนินงานของหลักสูตรในภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุด ซึ่งมี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เช่นกัน ได้แก่ แสงสว่างในห้องเรียนเพียงพอ ($\bar{x} = 4.02$) ความพึงพอใจรองลงมา ได้แก่ คณาจารย์ตรงต่อเวลา เข้าสอนตามตารางที่กำหนด ($\bar{x} = 4.01$) และความพร้อมและการเตรียมตัวของผู้สอน ($\bar{x} = 3.93$) ตามลำดับ

2.4 ด้านความสามารถกลุ่มผู้เรียนในภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุด ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้แก่ ความรู้ความสามารถเพียงพอสำหรับศึกษาในหลักสูตรของเพื่อนนักศึกษา ($\bar{x} = 3.86$) ความพึงพอใจรองลงมา ได้แก่ ความสามารถทำงานเป็นทีมของเพื่อนนักศึกษา ($\bar{x} = 3.85$) และการกล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของเพื่อนนักศึกษา ($\bar{x} = 3.80$) ตามลำดับ

ผลจากการศึกษาในภาพรวม สรุปได้ว่า ศิษย์เก่าหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มีความพึงพอใจด้านต่างๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจสูงที่สุดในด้านด้านบุคลากรที่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเรียน การสอน การวัดผลและการดำเนินงานของหลักสูตรที่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) และในด้านหลักสูตรที่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) ตามลำดับ โดยมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านความสามารถของกลุ่มผู้เรียน ($\bar{x} = 3.69$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปความพึงพอใจด้านต่างๆ ของศิษย์เก่าหลักสูตรบัญชีบัณฑิต

สรุปความพึงพอใจด้านต่างๆ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	อันดับที่
1. ด้านหลักสูตร	3.74	.491	มาก	3
2. ด้านบุคลากร	3.83	.576	มาก	1
3. ด้านการเรียน การสอน การวัดผลและการดำเนินงานของหลักสูตร	3.79	.529	มาก	2
4. ด้านความสามารถกลุ่มผู้เรียน	3.69	.566	มาก	4
เฉลี่ยรวม	3.77	.459	มาก	

3. ความคาดหวังของผู้บริหารองค์กรที่มีต่อผู้ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางบัญชีของทุกสถาบันต่อบัณฑิตแยกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 ด้านความรู้ความสามารถทั่วไปในภาพรวมพบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุดโดยมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความสามารถใช้โปรแกรมพื้นฐานได้ เช่น Excel, Word ($\bar{x} = 4.34$) ความคาดหวังรองลงมา ได้แก่ สามารถใช้โปรแกรมการนำเสนอได้ เช่น PowerPoint ($\bar{x} = 3.89$) และสามารถใช้อุปกรณ์สำเร็จรูปทางบัญชี ($\bar{x} = 3.83$) ตามลำดับ

3.2 ด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในหลักสูตรในภาพรวมพบว่า มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุดโดยมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ได้แก่ การคาดหวังให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการบัญชีการเงินและการรายงานทางการเงิน ($\bar{x} = 4.13$) รองลงมา ได้แก่ ความรู้ด้านการตรวจสอบและการป้องกันการทุจริต ($\bar{x} = 4.10$) และการบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร ($\bar{x} = 3.98$) ตามลำดับ

3.3 ด้านสถาบันที่สำเร็จการศึกษาในภาพรวมพบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุด ซึ่งมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความคาดหวังต่อผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเดิมที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เช่น จุฬาฯ ธรรมศาสตร์ เกษตรฯ ($\bar{x} = 3.65$) ความคาดหวังรองลงมา ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เช่น ราชชมงคล ($\bar{x} = 3.30$) และสถาบันการศึกษาของเอกชน ($\bar{x} = 3.26$) ตามลำดับ

3.4 ด้านลักษณะส่วนบุคคลในภาพรวมพบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุด ซึ่งมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ได้แก่ การมีความรับผิดชอบ ต่องานที่ทำ ($\bar{x} = 4.55$) ความคาดหวังรองลงมา ได้แก่ มีคุณธรรม/จริยธรรม ($\bar{x} = 4.44$) และการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{x} = 4.39$) ตามลำดับ

3.5 ด้านการนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในภาพรวมพบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุด ซึ่งมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ได้แก่ ความสามารถในการจัดทำบัญชีตามวงจรบัญชีได้ ตั้งแต่การวิเคราะห์รายการค้า บันทึกบัญชี ตลอดจนจัดทำงบการเงินของธุรกิจ ($\bar{x} = 4.01$) ความคาดหวังรองลงมา ได้แก่ ความสามารถบันทึกรายการ ตัดรายการ แสดงรายการและเปิดเผยข้อมูล

ในงบการเงินได้ ($\bar{x} = 3.98$) และสามารถวิเคราะห์แนวโน้มการบัญชีระดับสากล และประเมินผลกระทบของการบัญชีต่อภาวะเศรษฐกิจของธุรกิจ ($\bar{x} = 3.85$) ตามลำดับ

ผลจากการศึกษาในภาพรวม สรุปได้ว่า ผู้บริหาร มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังสูงสุดในด้านลักษณะส่วนบุคคลที่ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.31$) ความคาดหวังรองลงมา ในด้านการนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ที่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$) ตามลำดับ และในด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในหลักสูตรที่ระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปความคาดหวังด้านการนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ของผู้บริหารองค์กรที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ด้านบัญชีโดยตรงในระดับปริญญาตรี (ทุกสถาบันฯ)

สรุปความคาดหวังด้านต่างๆ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคาดหวัง	อันดับที่
1. ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป	3.52	.584	มาก	4
2. ด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในหลักสูตร	3.65	.684	มาก	3
3. ด้านสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	3.27	.596	ปานกลาง	5
5. ด้านลักษณะส่วนบุคคล	4.31	.590	มากที่สุด	1
6. ด้านการนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์	3.72	.873	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.94	3.724	มากที่สุด	

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผู้วิจัยขอสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่า ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับเดียวกันคือ ระดับมาก โดยนักศึกษาปัจจุบันมีความพึงพอใจสูงสุดในด้านการเรียนการสอน การวัดผลและการดำเนินงานของหลักสูตร รองลงไป คือ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรและด้านความสามารถของกลุ่มผู้เรียน ขณะที่ศิษย์เก่ามีความพึงพอใจสูงสุดในด้านบุคลากร รองลงไปคือ ด้านการเรียนการสอน การวัดผลและการดำเนินงานของหลักสูตร ด้านหลักสูตรและด้านความสามารถของกลุ่มผู้เรียน ประเด็นที่น่าสนใจคือ ทั้งนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่า ต่างมีความพึงพอใจสูงสุดและรองลงไปใกล้เคียงกันได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์ประจำ การจัดการเรียนการสอนและการวัดผล การจัดบรรยากาศห้องเรียนที่เหมาะสม การช่วยพัฒนาความรู้ในสาขาวิชาชีพแก่ผู้เรียนของหลักสูตร และการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เนื่องจากทั้งผู้สอนและสิ่งแวดล้อมล้วนส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Watty (2005) เกี่ยวกับคุณภาพของการศึกษาสาขาการบัญชี พบว่า คุณสมบัติของผู้สอนที่เป็นที่ต้องการในการเรียนการสอนทางการบัญชี ได้แก่ ความโดดเด่นในการสอน ความสมบูรณ์แบบครบถ้วนในการสอน การให้เนื้อหาที่ตรงกับความต้องการ ความคุ้มค่าในการเรียน และความสามารถในการประยุกต์ทฤษฎี ในทำนองเดียวกับผลการศึกษาของ Mauldin *et al.* (2000) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษา

ต่อในสถาบันการศึกษา โดยพบว่า โครงสร้างหลักสูตรและคุณสมบัติของผู้สอน เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้สมัครเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันนั้นๆ โดยโครงสร้างหลักสูตรจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ทางการบัญชีที่เพิ่มพูนขึ้น รวมทั้งความรู้ใหม่ๆ ที่ช่วยทำให้พัฒนาทักษะทางด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

เช่นเดียวกับงานวิจัยของสมหมาย เปียณอม (2551) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อบริการที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อบริการทุกด้านของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านวิชาการ ด้านกิจการนักศึกษา และด้านการบริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ขณะที่ Chen & Hoshower (1998) ศึกษาถึง เหตุผลที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีต้องการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการสอนของผู้สอนพบว่า นักศึกษาคาดหวังว่าการประเมินผลการสอนจะช่วยให้ผู้สอนปรับปรุงการสอน ทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบของวิชา

จากผลการวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ล้วนแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาหรือผู้เรียนโดยเฉพาะนักศึกษา ด้านบัญชีที่ถือเป็นวิชาชีพ ต่างมีความคาดหวังและความพึงพอใจที่จะได้รับบริการที่จำเป็นต่อการพัฒนาวิชาชีพของเขาทั้งในด้านวิชาการเฉพาะด้าน ความรู้เสริมที่เชื่อมโยงกับการทำงานในอนาคต ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ต้องได้รับความร่วมมือที่ดีทั้งจากบุคลากรที่เป็นผู้สอน ที่ต้องปรับปรุงรูปแบบ เทคนิคการสอน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และการบริหารจัดการหลักสูตรและอุปกรณ์ สถานที่ที่เหมาะสม

อนึ่ง เป็นที่น่าสนใจว่า ปัจจัยที่นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่ารู้สึกไม่พึงพอใจในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านหลักสูตรพบว่า ค่าธรรมเนียมการศึกษาไม่เหมาะสม รายวิชาที่จัดไว้ในหลักสูตรมีความหลากหลายครอบคลุมไม่เพียงพอ และการจัดลำดับตารางเรียนก่อนหลังรายวิชาในหลักสูตรไม่เหมาะสม

ขณะที่ความรู้สึกไม่พึงพอใจในด้านบุคลากร ได้แก่ การใช้เวลาของอาจารย์ที่ปรึกษาและการใช้เวลาของคณาจารย์สำหรับคำปรึกษานอกห้องเรียน การกระตุ้นของคณาจารย์ต่อการพัฒนาระบบความคิดที่ซับซ้อน และการให้บริการอย่างเต็มใจและพร้อมช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร

นอกจากนี้นักศึกษาและศิษย์เก่ายังรู้สึกไม่พึงพอใจในด้านการเรียน การสอน การวัดผลและการดำเนินงานของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ ได้แก่ คุณภาพของตำราและเอกสารประกอบการสอนในแต่ละรายวิชา การเตรียมความพร้อมให้บัณฑิตในการศึกษาต่อในระดับสูง และการให้ความรู้แก่บัณฑิตหลังเข้าทำงานแล้ว นอกเหนือจากความสามารถของกลุ่มผู้เรียนที่พบว่า ข้อที่สำคัญและได้รับความพึงพอใจน้อยที่สุดเหมือนกันคือ ความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษและความรู้ด้านสถิติและคำนวณของเพื่อนนักศึกษา

จากที่กล่าวมานี้ ล้วนแสดงให้เห็นข้อบกพร่องสำคัญที่หลักสูตรและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องต้องเร่งหามาตรการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังของผู้บริหารองค์กรที่มีต่อผู้ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางบัญชีของทุกสถาบันพบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังสูงมากต่อนักบัญชีในด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการศึกษา และการนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในหลักสูตรที่ระดับรวมทั้งความรู้ความสามารถทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี อภิวัฒน์ไพศาล (2554) เรื่อง การติดตามบัณฑิตหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต ที่พบว่า นายจ้างมีความคาดหวังใ้กับบัญชีมีความรู้ทางภาษีอากร กฎหมายธุรกิจ การเงิน การจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศควบคู่กับความรู้ทางบัญชี ซึ่งจะใ้ให้นักบัญชีสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความมุ่งหวังขององค์กร และ

งานวิจัยของจารุณี อภิวัฒน์ไพศาล (2555) อีกเรื่องหนึ่ง คือ ปัจจัยที่ใช้ในการพยากรณ์ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีกลุ่มธุรกิจบริการในประเทศไทย ซึ่งพบว่า การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผล หลักสูตรการบัญชีควรให้ความสำคัญกับวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น วิชาการระบบสารสนเทศทางการบัญชี วิชาโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี นอกจากนี้ยังพบว่า นักบัญชีที่ดีจำเป็นต้องมีความคิดที่เป็นระบบ ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถสืบค้นข้อมูลต่างๆ ได้ด้วยตนเอง สามารถระบุ วิเคราะห์ ปัญหา รวมถึงการประยุกต์ใช้ความรู้ทางการบัญชีในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้การเงินได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา

ปัจจัยที่คาดหวังที่ได้จากการวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับสำนักวิจัยและบริการวิชาการ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี (2547) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตสถาบันราชภัฏกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2545 - 2546 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับ 5 อันดับแรก คือ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องชัดเจน มีความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ การพัฒนาตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ประเด็นที่มีความพึงพอใจระดับปานกลาง คือ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับ 5 อันดับแรก คือ ความซื่อสัตย์ การให้ความร่วมมือกับบุคลากรหน่วยงาน สัมมาคารวะความรับผิดชอบเอาใจใส่ต่องานในหน้าที่ ระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ของหน่วยงานและสังคม

3. จากสรุปผลการวิจัยในข้อ 1 และ 2 ข้างต้น สามารถนำไปสู่การผลิตบัณฑิตทางการบัญชีให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมได้ โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล อันประกอบด้วย การมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ การยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพและคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทั้งด้านบัญชีที่รับผิดชอบและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยด้านการนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ให้เป็น การมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาด้านการบัญชี การเงินและการรายงานทางการเงิน รวมทั้งสามารถตรวจสอบและการป้องกันการทุจริตได้

ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตรงตามความต้องการของสังคมและตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนได้ โดยหลักสูตรต้องบริหารจัดการตั้งแต่ การมีหลักสูตรที่ทันสมัยตอบรับกับความต้องการของสังคม การมีบุคลากรทั้งอาจารย์ที่มีความรู้ ประสบการณ์และเทคนิคการสอน การวัดผลที่ดี รวมทั้งการมีเจ้าหน้าที่ อุปกรณ์สนับสนุนที่พร้อม นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียนให้ได้สัมผัสกับสภาพจริงของวิชาชีพบัญชี ร่วมกับการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา โดยเฉพาะการมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ และการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) เรื่อง ผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยในอีก 5 ปีข้างหน้าพบว่า หลักสูตรการศึกษาในอนาคตจะเป็นหลักสูตรการศึกษาที่ให้ความรู้ตั้งแต่สองศาสตร์ขึ้นไป เช่น บัญชีควบคู่กับเศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ควบคู่กับเศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ควบคู่กับสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การแข่งขันในด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำให้คนในสังคมต้องการเพิ่มความรู้

ความสามารถในหลายสาขา เพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันและอยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกด้าน อีกทั้งความต้องการหลักสูตรนานาชาติก็มีมากขึ้น เนื่องจากผลของโลกาภิวัตน์ที่มีการเชื่อมโยงด้านการค้าและการลงทุนทำให้ตลาดแรงงานในอนาคตต้องการคนที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศมากขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่ต้องจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ

แนวคิดดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปิติพัฒน์ ฉัตรอัครพัฒน์ และศศิวิมล มีอำพล (2549) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม: โครงการปริญญาโทการบัญชี ภาคพิเศษภาควิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การศึกษาพบว่าผู้บริหารองค์กรมีความคาดหวังมากต่อผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาโทการบัญชีในด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ด้านกลุ่มเนื้อหาที่บรรจุในหลักสูตรและด้านหลักสูตรและมีความคาดหวังมากที่สุดต่อด้านลักษณะส่วนบุคคล การทดสอบความคาดหวังในด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ด้านกลุ่มเนื้อหาที่บรรจุในหลักสูตร และด้านหลักสูตร

สำหรับปัจจัยที่ผู้บริหารองค์กรคาดหวัง ประการหนึ่งที่สำคัญคือ การจัดการเรียนการสอนให้มีการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่นิสิตนักศึกษาหลายเรื่อง ได้แก่ อภิญา มานะโรจน์ (2539) ได้ศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตนักศึกษาทำได้หลายวิธี เช่น ต้องสร้างศรัทธาให้เกิดแก่คุณธรรมนั้นๆ โดยการจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี คำนึงถึงวัยและขั้นตอนการพัฒนาคุณธรรม มหาวิทยาลัยจะต้องกำหนดนโยบายปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมส่งเสริมในด้านต่างๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมโดยอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมมากที่สุด และคุณธรรมที่สำคัญที่จะต้องปลูกฝังแก่นิสิตมากที่สุดคือความรับผิดชอบและการรู้จักตนเอง ใฝ่รู้ ไตร่ตรองเหตุผลและเสียสละเพื่อส่วนรวม ตามลำดับ และสุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย (2543) ก็ได้ศึกษาปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัยพบว่า กระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม คือ กระบวนการพัฒนาจากบุคคลรอบข้างโดยพ่อแม่มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมมากกว่ากลุ่มครู และครูจะมีส่วนสำคัญมากกว่ากลุ่มเพื่อน เช่นเดียวกันกับ การศึกษาของ กุหลาบ รัตนัสจธรรมพิสมัย เสรีจักรกิจเจริญ และ วิไล สถิตย์เสถียร (2547) เรื่องการวิเคราะห์สังเคราะห์ภาพรวมจรรยาบรรณวิชาชีพในประเทศไทยพบว่า ส่วนร่วมของจรรยาบรรณทุกกลุ่มสาขาวิชา คือ ผู้ประกอบวิชาชีพควรมีความซื่อสัตย์สุจริตคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม รับผิดชอบต่อเศรษฐกิจผู้อื่น ไม่โกหกหลอกลวง และควรประกอบวิชาชีพโดยมีความรับผิดชอบต่อสังคม รักษามาตรฐาน รักษาความลับของผู้รับบริการ รักษาชื่อเสียง มีศรัทธาและคำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งควรนำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา การปรับปรุงหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนการสอน สุดท้ายจากการศึกษาของ นฤมล โอสุกานะเคราะห์ (2549) เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พบว่า คุณธรรมจริยธรรมหลักที่ควรปลูกฝังให้เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา คือความซื่อสัตย์ความมีวินัยความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นอดทนพากเพียร ความมีสติรอบคอบ ความมีศรัทธาและความจริงใจ การมีทักษะชีวิต ความเสียสละ การมีจิตของความเป็นผู้ให้ การมีจิตประชาธิปไตยและจิตสาธารณะ รู้รักสามัคคี การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ ความเข้าใจผู้อื่นและเข้าใจโลก และการใช้ปรัชญาแบบพอเพียง

โดยสรุปเป็นทิศทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่บัณฑิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จากคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว 3 กลุ่มคือคุณธรรมจริยธรรมประจำตัวหรือคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิต คุณธรรมจริยธรรมเพื่อความสำเร็จของการทำงานและการประกอบอาชีพและคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อสังคมส่วนรวม

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่เสนอข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์
2. ข้อเสนอแนะด้านวิชาการและระเบียบวิธีการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในอนาคต

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถตอบสนองความคาดหวังของผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตโดยตรง และผู้เรียนได้รับความพึงพอใจ ซึ่งจะสะท้อนไปสู่คุณภาพของการจัดการศึกษาในที่สุด ผู้วิจัยขอเสนอแนะมายังผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 ผู้บริหาร สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาและกำหนดเป็นนโยบายสำคัญ ดังนี้

1.1.1 ควรกำหนดนโยบายในด้านที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนตั้งแต่ การจัดหา และส่งเสริมการเลือกใช้และพัฒนาตำราและเอกสารประกอบการสอนที่มีคุณภาพ ทันเวลาต่อการใช้งาน รวมทั้งพิจารณา ค่าใช้จ่ายที่จัดเก็บจากผู้สมัครเข้าเรียนอย่างเหมาะสม

1.1.2 การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียน เช่น ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่มีอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย พร้อมใช้งาน และเพียงพอ

1.1.3 ส่งเสริมให้อาจารย์และนักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมสัมมนา ศึกษาดูงาน และนำเสนอผลงานทาง วิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่เกี่ยวข้อง

1.1.4 ส่งเสริมให้หลักสูตรและมหาวิทยาลัยทำโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับต่างมหาวิทยาลัย ที่มีการศึกษาด้านบัญชี รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับต่างหลักสูตรเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกัน

1.2 คณาจารย์

1.2.1 ต้องตระหนักว่า การศึกษาวิชาการบัญชีเป็นการศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นผู้สอนจึง ต้องเน้นให้ผู้เรียน รู้ประโยชน์ของเนื้อหาที่เรียนพร้อมเหตุผล โดยควรเน้นทักษะคำว่า “อย่างไร” (How) ควบคู่กับคำว่า “ทำไม” (Why) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์และสามารถเข้าใจวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องรวมทั้งสามารถสร้างบุคลิกของ นักบัญชีที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เผชิญได้อย่างเหมาะสมและมีศิลปะ

1.2.2 ต้องสร้างการตระหนักรู้อยู่เสมอว่า วิชาชีพบัญชี จะต้องมีความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐาน และยึดมั่น ในจริยธรรมในวิชาชีพ ดังนั้นการสอนจึงต้องมีการสอดแทรกคุณธรรม ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักในวิชาชีพ และมีแนวคิด ในการประกอบอาชีพอย่างสุจริต

1.2.3 เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถพบและขอคำปรึกษาได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่าง

เป็นกันเอง เนื่องจากปัจจุบันสังคมภายนอกห้องเรียนล้วนเต็มไปด้วยความเสี่ยงและอบายมุข ทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ ส่งผลให้นักศึกษาที่ขาดความหนักแน่นและความมั่นคงในจิตใจ หลงไปกับอบายมุขหรือสิ่งชั่วร้ายที่นำไปสู่เสียการเรียนได้ คณาจารย์และที่ปรึกษาฯ ต้องสอดส่องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด เพื่อลดการออกเรียนกลางคัน รวมทั้งการวางแผนการประกอบอาชีพในอนาคตด้วย

1.2.4 ต้องพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของความรู้ที่จำเป็น และเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะความรู้ด้านบัญชี การเงิน และการบริหารจัดการ เพื่อสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ถูกต้องและจำเป็น ต่อการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ที่ถูกต้อง ทันสมัยไปปรับใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้เรียนและบัณฑิต

ต้องมีการเตรียมความพร้อมที่จะเรียน และเข้าใจหลักการพื้นฐานของการเรียนบัญชี คือ การฝึกปฏิบัติ อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการเปิดรับความรู้ใหม่ๆ และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง นอกเหนือจากความรู้ด้านภาษา โดยเฉพาะภาษา ในอาเซียน ขณะเดียวกัน ต้องยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในการเรียนและการทำงาน ซึ่งเป็น ลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นของวิชาชีพบัญชี

บัณฑิตควรจะแสวงหาแนวทางพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รอบรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานและ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะทำงานได้ ที่สำคัญคือ ความรับผิดชอบในหน้าที่ และความซื่อสัตย์ในการทำงาน

1.4 ผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิตทางการบัญชี

ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสเข้ารับความรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อเตรียมให้พร้อมต่อการก้าวสู่ การทำงานในอนาคต ตั้งแต่ การเข้าศึกษาดูงาน การฝึกงานในสถานประกอบการ นอกเหนือจากการให้ความร่วมมือแก่ สถาบันการศึกษาด้านบัญชีที่ต้องการความรู้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องต่อความต้องการและมีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะด้านวิชาการและระเบียบวิธีการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้พบกับปัญหาในการวิจัยหลายประการตั้งแต่ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ยังขาดการศึกษาและรวบรวมอย่างเป็นระบบ รวมทั้งผู้ประกอบการบางรายก็ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาวิจัย จึงขาด ความร่วมมือและความสนใจที่จะให้ข้อมูล ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ นับว่ามีส่วนสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนด้านบัญชี ในปัจจุบันและในอนาคตโดยตรง

เพื่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจกันในการพัฒนาการเรียนการสอนด้านบัญชีอย่างเป็นระบบ ภาครัฐและเอกชน ต้องร่วมมือกัน ในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการวิจัยอย่างเต็มที่และครอบคลุมประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงโดย ปราศจากการลำเอียงหรือปิดบัง

นอกจากนี้ ในส่วนของการยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนด้านบัญชี มหาวิทยาลัยต้นแบบเช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ ควรจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้และเทคนิคการสอนบัญชี ที่สนุก เข้าใจง่าย รวมทั้งการเป็นผู้นำในการยกระดับคุณภาพตำราด้านบัญชีให้ถูกต้อง เข้าใจง่าย และอ่านสนุก โดยอาจ ดำเนินการให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐานหนังสือ และมอบเป็นเครื่องหมายรับรองคล้ายกับมาตรฐาน อุตสาหกรรม

3. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

- 3.1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้านบัญชีโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นผู้สอนทางบัญชีที่มีคุณลักษณะตามความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิต
- 3.3 ทักษะของผู้เรียนที่มีต่อวิชาชีพบัญชีในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- 3.4 คุณภาพของตำราเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาบัญชี

เอกสารอ้างอิง

- การอุดมศึกษา, สำนักงาน. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2555, สืบค้นจาก http://www.plan.ru.ac.th/strategy/data/draftDevelopment55_59.pdf.
- กุหลาบ รัตนจักรธรรม, พิสมัย เสรีจรกิจเจริญ และวิไล สถิตยเสถียร. (2547). *การวิเคราะห์สภาวะภาพรวมจรรยาบรรณวิชาชีพในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- จารุณี อภิวัฒน์ไพศาล. (2554). การติดตามบัณฑิตหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต. *วารสารวิทยาจารย์*, 111(10), 63-67.
- จารุณี อภิวัฒน์ไพศาล. (2555). ปัจจัยที่ใช้ในการพยากรณ์ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีกลุ่มธุรกิจบริการในประเทศไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 8(21), 1.
- นฤมล โอสถานเคราะห์. (2549). *แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. เอกสารงานวิจัย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปิติพัฒน์ ฉัตรอัครพัฒน์ และ ศศิวิมล มีอำพล. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม: โครงการปริญญาโทการบัญชี ภาคพิเศษ ภาควิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. เอกสารงานวิจัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2546). *หลักการจัดการศึกษา*. เอกสารการชุดอบรมครู. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2555, สืบค้นจาก <http://www.moe.go.th/wijai/principle%20edu.htm>.
- แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2555, สืบค้นจาก http://www.plan.ru.ac.th/strategy/data/draftDevelopment55_59.pdf.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2543). *รายงานการวิจัยเอกสารเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา*. โครงการวิจัยเอกสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ริษา ปิตาสัย และปรานี กาญจนเกตุ. (2548). *เอกสารโครงการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรีคณะบริหารธุรกิจโดยใช้แนวคิดความสามารถที่ธุรกิจต้องการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2549). *ผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยในอีก 5 ปีข้างหน้า*. รายงานการวิจัย. สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2549). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี . (2547). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตสถาบันราชภัฏกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2545-2546*. สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี. รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.
- สมหมาย เปียณอม. (2551). *ความพึงพอใจของนักศึกษาในการได้รับการบริการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*. ทนุอดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัย. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สุวิมล ว่องวาณิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). *ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อ มุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย*. รายงานการวิจัย. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา มานะโรจน์. (2539). *การศึกษาระบบการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตภาควิชาอุดมศึกษามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chen, Y. & Hoshower, L. B. (1998). *Assessing Student Motivation to Participate in Teaching Evaluations: An Application of Expectancy Theory*, Aug 13 (3), pp. 531-549.
- Mauldin, S., Crain, J. L. and Mounce, P. H. (2000). The Accounting Principles Instructor's Influence on Students' Decision to Major in Accounting. *Journal of Education for Business*, Jan/Feb 75 (3), pp.142-148.
- Watty, K. (2005). Quality in Accounting Education: What Say the Academics? *Quality Assurance in Education*, 13 (1), pp. 120-131.

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา วงศ์ศรีศรีมีเดือน

อาจารย์ประจำหลักสูตรการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

email: rattan_won@hotmail.com